

беззаперечність явища. Для вираження оцінки автор-мовець тісно пов'язує дієслова з модусною функцією з модальними дієсловами.

Отже, усі типологізовані нами дієслова у тій чи іншій мірі реалізують у художньому тексті як позитивну, так і негативну оцінку. Найвагомішими серед них є дієслова-репрезентанти, оскільки вони володіють диференційно-оцінною семою. Категорія оцінки і категорія модальності – це корелюючі поняття, різниця між ними полягає у ступені інтенсивності вираження ставлення суб'єкта до об'єкта. Оцінюючи певний об'єкт чи явище, суб'єкт не лише констатує своє ставлення до нього, а й виражає ставлення, яке впливає з його розуміння "дійсного світу" у порівнянні з ідеальним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блумфілд Л. Язык / Пер. с англ. Е.С. Кубряковой и В.П. Мурат. – М.: Прогресс, 1968. – 607 с.
2. Вольф Е.М. Функциональная семантика оценки. – М.: Наука, 1985. – 226 с.
3. Карасик В.И. Категориальные признаки в значении слова. – М., 1988. – 108 с.
4. Розенман А.И., Арнольд Ю.Д. Англо-русский синонимический словарь. – М., 1988. – 544 с.
5. Webster's Desk Dictionary of the English Language. – New York, 1990. – 1978 p.
6. Collier Christopher, James Lincoln Collier. Decision in Philadelphia. – New York, 1986. – 271 p.
7. Hailey Arthur. Overload. – New York, 1986. – 500 p.
8. Shaw Irwing. Evening in Byzantium. – Great Britain, 1976. – 284 p.

Віктор Рачкевич

ГРАМАТИЧНИЙ СТАТУС СЛІВ ТИПУ CONSIDERING TA SUPPOSING

Серед слів з постпозитивною морфемою -ing особливої уваги заслуговують такі форми, як *considering, counting, including, judging, owing, supposing*. На думку деяких англістів, оскільки абсолютні звороти, що починаються з таких слів, за змістом не пов'язані з підметом головного речення ("суб'єкт дієприслівника вилучається" [3, 11]) "*Owing to the bad weather conditions, the artillery were shooting blind*" [8, 124]: / "*The artillery owed its blind shooting to the bad weather conditions*, а також тому, що в результаті частого вживання в даних конструкціях вони до деякої міри втратили значення початкових дієслів і можуть бути замінені омонімічними сполучниками і прийменниками (*supposing if, owing to due to*), всіх їх можна віднести до сполучників або прийменників. Порівняємо в даному випадку їх статус в словниках БАРС [1], ALD [12], LD [10], RHD [14], WBD [15].

Таблиця показує, що трактування статусу даних одиниць в цих п'яти авторитетних словниках далеко не однакове. Тут доречним буде висловлювання Г. Уолпола про те, що "словникові статті надто грубі (і, скажемо від себе, великою мірою суб'єктивні) для того, щоб бути корисними для розробки тонкощів семантики" [17, 23].

	БАРС	ALD	LD	RHD	WBD
<i>considering</i>	<i>prep</i>	<i>prep</i>	<i>prep / conj</i>	<i>prep</i>	<i>prep</i>
<i>counting</i>	–	–	–	–	–
<i>including</i>	<i>prep</i>	<i>prep</i>	–	–	–
<i>judging</i>	–	–	–	–	–
<i>owing (to)</i>	<i>prep</i>	<i>prep</i>	–	–	–
<i>supposing</i>	<i>conj</i>	<i>conj</i>	<i>conj</i>	<i>conj</i>	<i>conj</i>

Різноманітне трактування таких одиниць знаходимо і в нелексикографічних джерелах. Так, Р. Куерк та співавтори відносять їх до розряду підрядних слів (*subordinators*) [4, 294] і називають сполучення типу *seeing that* "складеними сполучниками умови", наприклад: "*Seeing that the weather has improved, we shall enjoy our game*".

Оскільки дієслово *see* синонімічне дієслову *notice, consider* [15], дане речення може бути трансформоване як: *Noticing that / if we notice that/taking into consideration that the weather has improved, we shall enjoy our game*, що свідчить про те, що: /1/ дієслово *see* не втратило свого лексичного значення і що /2/ *that* не є компонентом так званого складеного сполучника *SEEING*

THAT. Це підтверджується також і тим, що у вихідному реченні компонент that може бути вилучений: *Seeing the weather has improved, we shall enjoy our game.* "Сполучником", таким чином, є лише seeing. WBD виділяє лексему seeing в окрему статтю з маркерами *conj, n, adj.*: "**seeing**, *conj, n, adj.*: – *conj.* in view of the fact; considering; since: Seeing that it is 10 o'clock, we will wait no longer, Deep harm to disobey seeing obedience is bond of rule. **syn.** because. Зазначимо, що віднесення seeing і because до синонімів слова seeing у першому з наведених вище речень неможливо: **Since / Because that the weather has improved ...*

Як бачимо, наведені вище тлумачення seeing як сполучника чи компонента складеного сполучника базуються лише на можливості заміни даної поверхневої форми в деяких контекстах іншими одиницями.

В той час, коли деякі англісти говорять про "тенденцію переходу в прийменники" [3, 11] дієприслівників у таких конструкціях, інші залишають дані одиниці в розряді participles: "absolute participle" [2, 152] і "impersonal absolute participle" [11, 129].

Проілюструємо це на інших прикладах:

У WBD supposing, як окрема словникова стаття має маркер "*conj., in the event that, if*" та ілюструється реченням: "**Supposing** it rains, shall we still go to the zoo?" [15, 2107]. В даному випадку заміна supposing сполучником if цілком можлива, але в наступних трьох прикладах таку заміну зробити неможливо:

"**Supposing** — just **supposing** that someone had read that paragraph" [5, 48]: / ***If** just **if** that someone had read that.

"**Supposing**, I say to myself, that he has stolen a jewel – the eye of a god" [5, 95]: / ***If**, I say to myself, that he ...

"I offer you an entire war in one second. **Supposing** I don't want it?" [8, 121]: / ***if** I don't want it?

Як вже зазначалося, одним з критеріїв віднесення слів типу supposing до прийменників і / або сполучників є відсутність підмета в модифікаторі первинної структури предикації. В наступних прикладах ing-форми модифікатора без підмета ні прийменниками, ні сполучниками замінені бути не можуть, і, таким чином, говорити про тенденцію перетворення їх в прийменники з таких міркувань неможливо:

"**Beginning** with the July number, it is intended to widen the scope of this quarterly" [7, 52].

Дж. Керм характеризує beginning в даному реченні як "абсолютний дієприкметник" (dangling participle) [7, 152].

Важливо також зазначити, що модифікатори структури предикації в наступних реченнях, незалежно від наявності чи відсутності в них підмета, трансформувалися всіма інформантами в складнопідрядні речення з підметами:

"**Considering** that the British forces were far from home, it ought not to have been difficult to overwhelm them" [16, 60]: *If we/one consider(s) the fact that the British forces were far from home ...*

"There should be twelve of us. **Counting** you two" [6, 72]: *There should be twelve of us if we count you two.*

"Some five or six people **including** Mr. Casper Willis turned to gape at me" [9, 18]: *Some five or six people, if you count/include Mr. Casper Willis to that number, turned to gape at me.*

"The gentlemen were anxious to conceal their names and, **judging** from the care they employed in it, their birthplaces as well" [13, 67]: *The gentlemen were anxious to conceal their birthplaces, if we judge from the care...*

"**Owing** to the bad weather conditions, the artillery were shooting blind" [8, 124]: *We owe the blind shooting of the artillery to the bad weather conditions – it is owed to...*

"**Supposing** it were true, how we should laugh!" [1]: *if we suppose that it were true, ...*

В даному випадку у вихідних реченнях слова, що йдуть за ing-формою, повністю співпадають з післядієслівними компонентами в трансформованих конструкціях. Не змінюється в обидвох випадках і характер поширювачів дієслова в особовій формі, які, за своєю природою, залишаються додатками:

Considering / if we consider that the British forces ...; counting / if we count you two; owing / it is owed to the bad weather conditions; supposing / if we suppose that...

Все це дає підстави стверджувати, що проаналізовані ing-форми є дієприслівниками, які утворені від основ дієслів to consider, count, include, judge, owe і suppose.

ЛІТЕРАТУРА

1. Большой англо-русский словарь: В 2 т. – М.: Рус. яз., 1987. (БАРС)
2. Мячина А.В. К вопросу об обратном образовании глаголов от исходных слов с конечным элементом -ing в английском языке // Вестн. ЛГУ. – 1962. – № 2. – Вып. 1. – С. 131–136.
3. Орембовская М.Н. Ing-форма в современном английском языке: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Тбилиси, 1954. – 20 с.
4. A University Grammar of English / R. Quirk, S. Greenbaum, G. Leech, J. Svartvik. – Moscow: Vyssaya Skola, 1982. – 391 p.
5. Christie A. Peril at End House. – N.Y.: Pocket Books, 1957. – 224 p.
6. Cleary J. The Long Pursuit. – London: Collins, Fontana Books, 1969. – 224 p.
7. Curme G.O. Principles and Practice of English Grammar. – N.Y.: Barnes & Noble, Inc., 1947. – 308 p.
8. Fowles J. The Magus. – Boston; Toronto: Little Brown and Company, 1965. – 608 p.
9. Hoyle F., Hoyle G. Rockets in Urso Major. – Greenwich: Fawcett crest., 1971. – 219 p.
10. Longman Dictionary of Contemporary English. – Essex: Longman, 1981. – 1303 p. (LD)
11. Nesfield J.C. English Grammar. Past and Present. – London: MacMillan and Co., Limited. – 1916. – 472 p.
12. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. – London: Oxford University Press, 1980. – 1037 p. (ALD)
13. Queen E. Egyptian Cross Mystery. – Harmondsworth: Penguin Books, 1964. – 272 p.
14. The Random House Dictionary of the English Language. – N.Y.: Random House, Inc., 1973. – 2059 p. (RHD)
15. The World Book Dictionary: in 2 vol. – Chicago: Doubleday & Company, Inc., 1977. – 2430 p. (WBD)
16. Vidal G. Burr. – N.Y.: Avon Books, 1982. – 312 p.
17. Walpole H.R. Semantics, – N.Y.: W.W.Norton & Co., 1941. – 278 p.

Валентина Сімонок

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ: ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ МОВИ

Словниковий склад мови, як відомо, знаходиться у стані безперервної зміни. Ця рухливість і змінність зумовлені тим, що мова, і в, першу чергу, її словниковий склад, безпосередньо пов'язані як з виробничою, так і з іншою суспільною діяльністю людей. Для того, щоб мова могла повноцінно виконувати свою основну функцію – функцію засобу спілкування – її словниковий склад повинен швидко реагувати на зміни, що відбуваються в усіх сферах життя і діяльності людей: у виробництві, науці, світогляді, суспільно-політичних відносинах, у побуті – відображати і фіксувати ці зміни. Поняття, що виникають у ході суспільного розвитку, потребують для своєї реалізації мовної матерії, словникового втілення. Ускладнення форм суспільного побуту, розвиток і поглиблення всієї суми людського пізнання навколишнього світу викликає появу нових слів і поступове витіснення з мовного вживання тих слів, які були пов'язані з пройденим етапом суспільної практики та ідеології. Таким чином, кількісне зростання і якісні зміни словникового складу мови пов'язані з історією народу, творця і носія цієї мови. Але, розглядаючи зв'язок розвитку словникового складу мови з історією даного суспільного колективу, ми ставимо і вирішуємо питання про причину розвитку словникового складу мови; але для науки важливо знати не тільки чому відбувається те чи інше явище, але й як, тобто в яких формах воно здійснюється. Саме тому другою, не менш суттєвою стороною проблеми розвитку словникового складу мови є питання про шляхи цього розвитку.

Питання полягає в тому, яким чином створюється слово, в якому виникає потреба у певний момент життя суспільства. Це питання можна розподілити на два аспекти: по-перше, з'ясування того, чи пов'язане нове слово своїм матеріальним складом з тим об'єктом дійсності, яке йому призначено називати, або інакше кажучи, чи є якимось чином мотивований вибір мовного матеріалу, що використовується для створення нового слова, природою названого об'єкта, або його слід визнати абсолютно довільним і випадковим, по-друге, визначення того,